सन २०२५-२६ मध्ये राष्ट्रीय खादय तेल अभियानातंर्गत (तेलबिया) तिन्ही प्रवर्गासाठी (सर्वसाधारण, अनु.जाती, अनु.जमाती) दुसऱ्या हप्त्याचा केंद्र हिस्सा (Mother Sanction) व समरुप राज्य हिस्सा वितरित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : राखातेअ-२०२५/प्र.क्र.०८/४-अे
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : २७ जानेवारी, २०२६

वाचा:-

१. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.३१/१७-अे, दि.१९/०४/२०१७.
२. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-०९१९/प्र.क्र.२२१/१४-अे, दि.०४/११/२०२०.
३. वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२५/प्र.क्र.४४/अर्थ-३,दि.०७/०४/२०२५.
४. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्र.बीयुडी-२०२५/प्र.क्र.५८/अर्थ(विघयो), दि.१५/४/२०२५.
५. आदिवासी विकास विभाग शासन परिपत्रक क्र.बीयुडी-२०२५/प्र.क्र.०२/कार्यासन-६, दि.२१/०४/२०२५
६. कृषी व पदुम विभाग, शासन पत्र No. CSS-२०२५/C.R.१४/२-A, दि. २६/३/२०२५.
७. केंद्र शासनाचे पत्र क्र.०३/१३/२०२५-KY, दि.१६/४/२०२५.
८. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.राखातेअ-२०२५/प्र.क्र.८/४-अे, दि.०७/०५/२०२५.
९. केंद्र शासनाचे पत्र क्र.११२(MH-१२), दि.१९/०५/२०२५.
१०. केंद्र शासनाचे पत्र क्र.०३/०१/२०२४, दि.१९/०५/२०२५.
११. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.राखातेअ-२०२५/प्र.क्र.८/४-अे,दि.२९/०५/२०२५.
१२. केंद्र शासनाचे पत्र क्र.५६३(MH-१२), दि.१२/१२/२०२५
१३. कृषि आयुक्तालयाचे पत्र जा.क्र.वि.प्र.२/राखातेअ २५-२६/ अ.मा.वा./ वि.मा.प्र/ प्र.क्र.०६/र-४५४/ २५, दि.१८/१२/२०२५.
१४. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.राखातेअ-२०२५/प्र.क्र.८/४-अे, दि.२९/१२/२०२५.
१५. कृषि आयुक्तालयाचे पत्र जा.क्र.वि.प्र.२/राखातेअ २५-२६/ अ.मा.वा./ वि.मा.प्र/ प्र.क्र.०६/र-२५/ २५, दि.०८/०१/२०२६.

प्रस्तावना :-

सन २०२५-२६ साठी राष्ट्रीय खादय तेल अभियानाकरिता एकूण रु.१५५.१४७६ लाखाच्या (सन २०२४-२५ च्या प्रलंबित दायित्वासह) वार्षिक कृति आराखड्यास, राज्य स्तरीय समितीने वाचा क्र.६, दि. २६ मार्च, २०२५ रोजीच्या शासन पत्रान्वये मंजूरी दिली आहे. त्याअनुषंगाने केंद्र शासनाने वाचा क्र.७, दि.१६/०४/२०२५ रोजीच्या पत्रान्वये वार्षिक कृती आराखडयास मंजूरी दिली आहे. सदर वार्षिक कृती आराखडयास वाचा क्र.८, दि.०७/०५/२०२५ च्या शासन निर्णयान्वये राज्य शासनाने प्रशासकीय मान्यता प्रदान केली आहे.

सन २०२५-२६ साठी राष्ट्रीय खादय तेल अभियान (तेलबिया) अंतर्गत केंद्र शासनाने तिन्ही प्रवर्गांकरिता (सर्वसाधारण, अनु.जाती, अनु.जमाती) पहिल्या हप्त्यापोटी, केंद्र हिश्श्याचा एकूण रु.४१७०.२१२०० लाख निधी वाचा क्र.१०, दि.१९/०५/२०२५ अन्वये वितरीत केलेला आहे. त्यास समरुप

राज्य हिश्श्याचा रु.२७८०.१४१३५ लाख असा एकूण रु.६९५०.३५३३५ लाख निधी वाचा क्र.११, दि.२९/०५/२०२५ च्या शासन निर्णयन्वये आयुक्त कार्यालयास उपलब्ध करून दिला आहे.

आयुक्तालयाच्या मागणीप्रमाणे, केंद्र शासनाकडून दि. १२ डिसेंबर, २०२५ च्या पत्रान्वये, सदर अभियानांतर्गत MH-१२ अंतर्गत प्राप्त दुसरे mother sanction व त्यास समरूप राज्य हिस्सा वाचा क्र.१४ येथिल शासन निर्णयान्वये आयुक्तालयास वितरित करण्यात आला आहे. तथापि, प्रवर्गनिहाय मागणी व केंद्र शासनाकडून प्राप्त mother sanction यामध्ये तफावत असल्याने, उपरोक्त वाचा क्र.१४ येथिल शासन निर्णय अधिक्रमित करुन सुधारित शासन निर्णय निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. याबाबत शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे

शासन निर्णय:

सन २०२५-२६ साठी राष्ट्रीय खादय तेल अभियानातंर्गत (तेलबिया), तिन्ही प्रवर्गांसाठी एकूण रु. ६७३७.४९५३४ लाख (केंद्र हिस्सा रु. ४०४२.४९७२१ लाख व राज्य हिस्सा रु. २६९४.९९८१३लाख) निधीस वित्तीय मान्यता देवून, या शासन निर्णयान्वये आयुक्त (कृषी) पुणे, यांना सदर निधी उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे.

२. सदर अभियानातंर्गत तिन्ही प्रवर्गाकरिता (सर्वसाधारण, अनु.जाती, अनु.जमाती) केंद्र व राज्य हिश्श्याचे प्रवर्गनिहाय निधी वितरण पुढीलप्रमाणे :- (रू.लाखात)

अ. क्र.	प्रवर्ग	मागणी क्रमांक	राष्ट्रीय खाद्य तेल अभियान				
			लेखा शीर्ष	केंद्र हिस्सा	लेखा शीर्ष	समरूप राज्य हिस्सा	एकुण
१	सर्वसाधारण	डी-०३	२४०१-२४९८	३१८६.७०२९७	२४०१-१५३५	२१२४.४६८६४	५३११.१७१६१
२	अनु. जाती	एन-०३	२४०१-बी४२८	४९२.९१९०६	२४०१-बी४३७	३२८.६१२७१	८२१.५३१७७
३	अनु. जमाती	टी-०५	२४०१-ए४८६	३६२.८७५१८	२४०१-ए४७७	२४१.९१६७८	६०४.७९१९६
एकुण		----	--	**४०४२.४९७२१**	--	**२६९४.९९८१३**	**६७३७.४९५३४**

३. सदर अभियानातंर्गत उपलब्ध करुन देण्यात आलेला केंद्र हिश्श्याचा रु.४०४२.४९७२१ लाख (चाळीस कोटी, बेचाळीस लाख, एकोणपन्नास हजार सातशे एकवीस फक्त) निधी व राज्य हिश्श्याचा रु. २६९४.९९८१३ लाख (सव्वीस कोटी, चौऱ्याण्णव लाख, नव्याण्णव हजार, आठशे तेरा फक्त) निधी खालील लेखाशिर्षांतर्गत सन २०२५-२६ करिता अर्थसंकल्पित करण्यात आलेल्या तरतुदीतून SNA-SPARSH खात्यातून खर्ची टाकावा.

प्रवर्ग	केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा
सर्वसाधारण	मागणी क्रमांक डी-३ २४०१- पीकसंवर्धन ११४, तेलबिया (००)(०६)कृषि उन्नती योजना-राष्ट्रीय तेलबिया व तेलताड अभियान लघुअभियान-१ (तेलबिया) (कें.पु.यो)(केंद्र हिस्सा ६०%) (२४०१ २४९८), ३३-अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक डी-३ २४०१- पीकसंवर्धन ११४, तेलबिया (००)(०१)कृषि उन्नती योजना-राष्ट्रीय तेलबिया व तेलताड अभियान लघुअभियान-१ (तेलबिया) (जिल्हा परिषद) (राज्य हिस्सा ४०%) (२४०१ १५३५), ३३-अर्थसहाय्य
अनु.जाती	मागणी क्रमांक एन-३ २४०१- पीकसंवर्धन (७८९)अनुसूचित जाती उपाययोजना (०१)(२८)कृषि उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-गळीतधान्य आणि तेलताड (केंद्र हिस्सा ६०%) (२४०१ B४२८), ३३-अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक एन-३ २४०१- पीकसंवर्धन (७८९) अनुसूचित जाती उपाययोजना (०१)(२८)कृषि उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-गळीतधान्य आणि तेलताड (राज्य हिस्सा ४०%) (२४०१ B४३७), ३३-अर्थसहाय्य

अनु.जमाती	मागणी क्रमांक टी-५ २४०१- पीकसंवर्धन ७९६, जनजाती क्षेत्र उपाययोजना (०१)(१४)कृषि उन्नती योजना-राष्ट्रीय तेलबिया व तेलताड अभियान लघुअभियान-१ (तेलबिया) (कें.पु.यो) (केंद्र हिस्सा ६०%) (२४०१ A४८६), ३३-अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक टी-५ २४०१- पीकसंवर्धन ७९६, जनजाती क्षेत्र उपाययोजना (०१)(१४)कृषि उन्नती योजना-राष्ट्रीय तेलबिया व तेलताड अभियान लघुअभियान-१ (तेलबिया) (कें.पु.यो) (राज्य हिस्सा ४०%) (२४०१ A४७७), ३३-अर्थसहाय्य

४. सन २०२५-२६ मध्ये राज्यात सदर अभियानाची अमंलबजावणी व सनियंत्रण करण्याच्या दृष्टीने निधी आहरण व वितरण करणेसाठी, पुढीलप्रमाणे नियंत्रण, तसेच, आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहेत.

स्तर	नियंत्रण अधिकारी	आहरण व संवितरण आधिकारी
आयुक्तालय स्तर	आयुक्त (कृषि), कृषी आयुक्तालय, पुणे	सहाय्यक संचालक (लेखा-१) कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे.

५. केंद्र शासनाने सदर अभियानातंर्गत विहित केल्याप्रमाणे अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व महिला शेतकरी लाभार्थ्यांना सदर योजनेंतर्गत लाभ देण्यात यावा.

६. सदर अभियानाच्या विविध घटकांतर्गत लाभार्थी शेतकरी निवडतेवेळी अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतकऱ्यांना वा सदर शेतकऱ्यांच्या गटांना प्राधान्य देण्यात यावे. तसेच, शेतकऱ्यांचे अर्ज मागवून पारदर्शक पद्धतीने लाभार्थ्यांची निवड करावी.

७. या शासन निर्णयान्वये उपलब्ध करुन देण्यात आलेल्या निधीचा तात्काळ विनियोग करण्यात यावा. तसेच, निधी विनियोगाच्या अनुषंगाने संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) यांनी वेळोवेळी उपयोगिता प्रमाणपत्र शासनास सादर करावे.

८. हा शासन निर्णय वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२५/प्र.क्र.४४/अर्थ-३, दि.०७/०४/२०२५, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्र.बीयुडी-२०२५/प्र.क्र.५८/अर्थ(विघयो), दि.१५/०४/२०२५ व आदिवासी विकास विभाग शासन परिपत्रक क्र.बीयुडी-२०२५/प्र.क्र.०२/कार्यासन-६, दि.२१/०४/२०२५ नुसार विहीत केलेल्या अटींची पूर्तता होत असल्याने, तसेच, सदर परिपत्रकानुसार या विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

९. केंद्रीय कृषी मंत्रालयाने राष्ट्रीय खादय तेल अभियान अंतर्गत राज्य शासनास सन २०२५-२६ करिता संदर्भाकिंत दि.१६/०४/२०२५ व दि.१९/०५/२०२५ रोजीच्या पत्रान्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार, तसेच, चालू वर्षी अभियानाकरिता मंजूर केलेल्या कृती आराखड्यानुसार आणि वेळोवेळी केंद्रीय मंत्रालयाने दिलेल्या दिशानिर्देशानुसार सदर अभियानाची अंमलबजावणी करणे बंधनकारक राहील, याबाबत संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) यांनी राज्यस्तरावरून अभियानाचे सनियंत्रण करावे, त्याप्रमाणे अभियानाची प्रभावी अंमलबजावणी व संनियंत्रणाकरिता वेळोवेळी अधिनस्त कार्यालयांना निर्देशित करावे.

१०. या अभियानांतर्गत विविध निविष्ठांच्या खरेदीसाठी (खते, औषधे, बियाणे, सिंचन साधने, यंत्र/औजारे इ.) शासनाच्या प्रचलित धोरणानुसार थेट लाभार्थ्यांच्या बँक खाती अनुदान जमा करण्यात (Direct Benefit Transfer) यावे. सदर निविष्ठांची खुल्या बाजारातून खरेदी करण्याचे स्वातंत्र्य लाभार्थ्याला राहील. तथापि, या अभियानांतर्गत शासकीय संस्थांनी/ शासनाच्या सार्वजनिक उपक्रमांनी उत्पादित केलेल्या निविष्ठाचा पुरवठा करण्यात येत असल्यास संदर्भाकीत शासन निर्णय दि.१९/०४/२०१७ नुसार कार्यवाही करावी.

११.	कृषि विभागाच्या योजनांची महा-डीबीटी पोर्टलद्वारे अंमलबजावणी करण्याबाबत संदर्भाधीन शासन परिपत्रक दि.०४/११/२०२० नुसार कृषि यांत्रिकीकरण, सिंचन साधने व सुविधा, प्रमाणित बियाणे वितरण व पीक प्रात्यक्षिके याबाबींची अंमलबजावणी करावी.

१२.	संबंधित जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकाऱ्यांनी/तालुका कृषि अधिकाऱ्यांनी अभियानाकरीता लाभार्थ्यांची निवड करून अभियानांतर्गत समाविष्ट कार्यक्रम राबविण्याच्या दृष्टीने लाभार्थ्यांची यादी तालुका स्तरावर संकलित करावी. सदर यादीमध्ये शेतकऱ्यांचे नांव, गांव, सर्वे/गट क्रमांक या बाबींसह मोबाईल/दूरध्वनी क्रमांक बँक खाते क्रमांक, आधार क्रमांक इ. बाबतच्या माहितीचा अंतर्भाव असावा. त्याचप्रमाणे अभियानांतर्गत निवडण्यात आलेल्या लाभार्थ्यांची यादी निधी प्राप्त झाल्यापासून १५ दिवसांमध्ये कृषि विभागाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्याची जबाबदारी संबंधित जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकाऱ्यांची राहील.

१३.	सदर लाभार्थांच्या यादीनुसार सर्व लाभार्थी शेतकऱ्यांच्या शेतावर हाती घेण्यात आलेल्या कार्यक्रमाची प्रत्यक्ष तपासणी त्या-त्या गावातील कृषि सहाय्यकांनी करावयाची असून, त्यांनी आपला अहवाल तालुका कृषि अधिकाऱ्यांमार्फत जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकाऱ्यांना सादर करावयाचा आहे. त्याचप्रमाणे, कृषि सहाय्यकांचे अहवाल प्राप्त होताच सदर कार्यक्रमांतर्गत राबविण्यात आलेल्या कामांच्या पर्यवेक्षीय तपासणीचे उचित प्रमाण संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) यांनी मार्गदर्शक सूचनेमध्ये विहित करावे.

१४.	सदर अभियानांतर्गत केंद्र शासनाच्या वेळोवेळी प्राप्त सूचनांचे पालन करणे बंधनकारक असेल.

१५.	सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२६०१२७१६३४३७४७०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

RUCHITA RANJAN PIMPLE

Digitally signed by RUCHITA RANJAN PIMPLE
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=AGRICULTURE AND ADF DEPARTMENT, 2.5.4.20=4D2E14E1B5B622285A319D549438716BC45686280AAC03BEA60829E714C19298, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=7E83BB07DDF0C67032F513E6336E3EE49F53DC047998C7012096DD9C8059D5FE, cn=RUCHITA RANJAN PIMPLE
Date: 2026.01.27 16:36:04 +05'30'

(रुचिता पिंपळे)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१) मा.सभापती, विधानपरिषद, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
२) मा. अध्यक्ष, विधानसभा, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
३) मा.विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
४) मा.विरोधी पक्ष नेता, विधानपरिषद, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
५) मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
६) अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८) अपर मुख्य सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९) मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
१०) मा. राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
११) आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१२) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला.
१३) संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
१४) सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
१५) सर्व जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी
१६) महालेखाकार (स्थानिक निकाय लेखा परीक्षा व लेखा), मुंबई.
१७) महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर
१८) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर
१९) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य

२०) सहायक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे
२१) वित्त विभाग (कार्या. व्यय-१ / अर्थसंकल्प - १३), मंत्रालय, मुंबई
२२) निवड नस्ती.